

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Med lov om undersøgelseskommissioner, som trådte i kraft den 1. juli 1999, og som bygger på det såkaldte Nordskovudvalgs betænkning nr. 1315/1996 om undersøgelsesorganer, er der indført en ny ordning om undersøgelse af sager om fejl og forsømmelser, navnlig i den statslige forvaltning. Kommissionerne kan gennemføre undersøgelser af nærmere bestemte forhold af alment vigtig betydning. En undersøgelseskommissions hovedopgave vil være at undersøge og redegøre for et faktisk begivenhedsforløb, der allerede har fundet sted.

Et forslag til lov om undersøgelseskommissioner, der bortset fra få redaktionelle ændringer ordret svarede til det lovudkast, som er indeholdt i Nordskovudvalgets betænkning nr. 1315/1996, blev fremsat for Folketinget tre gange, jf. lovforslag nr. L 33 af 24. oktober 1996, folketingsåret 1996-97, førstebehandlet i Folketinget den 26. november 1996, lovforslag nr. L 3 af 8. oktober 1997, folketingsåret 1997-98, førstebehandlet den 14. januar 1998, samt lovforslag nr. L 3 af 8. oktober 1998, folketingsåret 1998-99, førstebehandlet den 4. november 1998, andenbehandlet den 18. maj 1999 og enstemmigt (med en række ændringer) vedtaget af Folketinget under tredjebehandlingen den 25. maj 1999. Der henvises endvidere til beretning af 25. juni 1997 fra Udvalget for Forretningsordenen (L 33) samt betænkning af 5. maj 1999 fra Udvalget for Forretningsordenen (Folketingstidende 1998-99, tillæg B side 777).

Efter § 35 i lov om undersøgelseskommissioner skal et forslag om revision af loven fremsættes for Folketinget senest i folketingsåret 2003-04.

Reglen indebærer, at der senest i folketingsåret 2003-04 – dvs. inden der er gået 5 år efter lovens ikrafttræden – skal fremsættes lovforslag om revision af loven eller i det mindste forslag til ændring eller eventuelt ophævelse af revisionsbestemmelsen.

Om baggrunden for revisionsbestemmelsen hedder det i forarbejderne til bestemmelsen:

»[Det har] som en mere generel betænknelighed ved den nuværende undersøgelsesordning været anført, at undersøgelsesretternes indstillinger – selv om de kun skal vedrøre grundlaget for andre myndigheders eventuelle indledning af disciplinærfølgning m.v. – i medierne og i det politiske liv sidestilles med domme. Der har også været peget på, at der knytter sig nogle principielle betænkneligheder til, at dommere, når de leder undersøgelsesretter, udfører opgaver, som efter deres art ikke er sædvanlige for domstolene, og at de herved – til skade for tilliden til domstolene – kan blive gjort til aktører i sager, der reelt er afspejlinger af politiske konflikter.

Lovforslaget indeholder en række forslag, som skønnes væsentligt at kunne begrænse grundlaget for den nævnte kritik [...] Men det er naturligvis ikke muligt med sikkerhed at forudsige, hvorledes de foreslåede regler vil virke i praksis. Følgende spørgsmål kan navnlig fremhæves:

Hvordan vil de overvejende processuelt orienterede forslag [...] fungere? Hvordan vil regeringen administrere den begrænsede adgang til at anmode dommerledede undersøgelseskommissioner om en retlig vurdering? Hvordan vil dommerne vurdere deres her foreslåede funktion i undersøgelseskommissionen? I hvilket omfang vil der vise sig behov for efterfølgende ekstern juridisk rådgivning?

Reglerne i lovforslaget bør derfor vurderes på ny inden for en overskuelig fremtid, således at der kan tages stilling til, om der er behov for justeringer. Det forudsættes, at forslag til revision af reglerne i lovforslaget skal fremsættes senest 5 år efter ikrafttrædelsestidspunktet.

Man vil til den tid på grundlag af praktiske erfaringer bl.a. bedre kunne bedømme, om ordningen er betænkelig ud fra retssikkerhedsmæssige synspunkter, og om dommeres deltagelse i undersøgelseskommissioner har påvirket opfattelsen af domstolenes integritet på en sådan måde, at ordningen bør søges ændret.«

Et af de forslag, som skulle medvirke til at begrænse tendensen til at tillægge undersøgelseskommissionens indstillinger »domsvirkning«, var forslaget om,